

✂ **Uit de oude doos:** **Kantverkoopster op de Titanic** Femmy Florijn-Hoefnagel tekst

Op 2 april 1912 begint de Titanic zijn maidentrip vanuit Belfast. Via Southampton (Zuid-Engeland) en Cherbourg (Frankrijk) vaart het naar Queenstown (Zuid-Ierland) om vanuit hier de oversteek naar Amerika te beginnen. Bij de foto die hier afgedrukt is, staan de volgende gegevens vermeld: Queenstown, kantverkoopster Titanic, Iers kant.

Kant

Iers kant zou het kant op de foto moeten zijn. Volgens het Kantlexicon is de definitie: 'Ierse kant, een kant die in Ierland gemaakt is'. Bijvoorbeeld Carrickmacross-kant, Ierse geborduurde tule, Ierse gehaakte kant, Ierse naaldkant, Ierse veterkant, Limerick-kant, oplegwerk van tule op tule, Youghal kant'. Wat opvalt in deze opsomming is dat er geen kloskant in dit rijtje staat. Naaldkant, haakwerk, borduren of haken op tule en het verwerken van tule en organza worden genoemd. Het bekendst is het Iers haakwerk. Kleine, gehaakte motieven, worden door middel van haakwerk verbonden. Typerend is het omhaken van garenbundels en het 3-dimensionale karakter van sommige delen. Nu was er rond 1900 in Youghal een kantschool,

gesteund door de Engelse monarchie, waar veel naaldkant gemaakt werd; Youghal-kant. Youghal ligt in het zuidoosten van Ierland, dicht bij Cobh. De verkoopster zou dus heel goed deze kantsoort aan het verkopen kunnen zijn. Het blijft echter raden want het kant op de foto is niet te classificeren. Daarvoor is de foto te onduidelijk. Of had de fotograaf geen materiaalkennis en heeft hij het Iers kant genoemd omdat het in Ierland verkocht werd? Dan is het helemaal gissen. Hoewel? Het werkstuk rechts op de foto is behoorlijk groot van formaat. Dat gegeven stuurt onze gedachten toch weer de kant van haakwerk op.

Waar en wanneer

De foto is genomen in Queenstown. Deze stad heet nu Cobh en ligt in Zuid-Ierland. De Titanic lag 11 april 1912 in de haven van Cobh. Voordat het schip de oceaan op zou varen richting New York was het natuurlijk nodig de voorraden aan te vullen. Eten, drinken, schoonmaakmiddelen, steenkolen: grote hoeveelheden zijn nodig om tijdens de reis geen gebrek te hebben. En niet alleen het noodzakelijke wordt ingeslagen, de passagiers eerste klas was een reis vol luxe beloofd. De handelaars van de stad proberen goede zaken te doen. Ze weten dat aan boord van dit schip gegoede

passagiers zijn. Op het dek eerste klas moeten ze zijn, niet benedendeks. Een aantal van hen mag aan boord komen om tijdens het verblijf in de haven hun waar aan de man te brengen. Vier dagen nadat deze foto gemaakt is, gaat het ontstellende bericht de wereld over: 'De Titanic is gezonken'. Ongeloof en ontzetting is de algemene reactie. Bekenden, vrienden en familieleden van de opvarenden verkeren in onzekerheid over het lot van hun dierbaren. Verwarring alom. Hoe is het met de personen op de foto afgelopen? Zijn ze meegeevaren of niet? Verdronken?

De fotograaf

Francis Browne, een priester uit Belfast, is passagier op de Titanic tijdens deze eerste reis. Hij heeft een hobby, fotograferen. Heel wat foto's worden door hem gemaakt, vooral van personen, al of niet geposeerd. Hij reist mee naar Southampton en Cherbourg en Cobh. Hier verlaat hij het schip om terug te keren over land naar Belfast. Reizen gingen toen veel langzamer dan nu. En foto's ontwikkelen was heel wat ingewikkelder dan tegenwoordig. Beide kostten tijd. We kunnen dus gerust stellen dat hij de foto's ontwikkeld heeft nadat de Titanic gezonken is. Wat een emotie zal daarbij gezeten hebben. Bij iedere foto die klaar was, niet weten of de personen die erop staan nog leven of niet.

De scheepsbouwer

De man op de foto is Lord William James Pirrie. Hij is directeur van de scheepswerf waar het schip is gebouwd. Samen met iemand anders is hij ook degene die het plan bedacht om drie luxe schepen te bouwen. Een van die schepen is de Titanic. Vol trots zien we hem hier staan. Klaar om mee te reizen naar Amerika. Dat was tenminste het plan, maar helaas moet hij wegens ziekte terugkeren naar huis. Hij vindt het bijzonder jammer dat hij de overtocht niet mee kan maken. Dat was de gedachte toen, later waarschijnlijk niet meer. Bij het horen van het rampbericht zal

hij toch wel deze gedachte gehad hebben: 'Als ik eens wel mee gegaan was...'. Hij beseft hier ook nog niet dat hij aan het begin staat van een van de moeilijkste periodes in zijn leven. Er moest namelijk een schuldige aangewezen worden voor de tragedie van 14 april 1912. Verzekeringsmaatschappijen, concurrerende bootmaatschappijen, erfgenamen en nabestaanden, allemaal wezen ze op de verantwoordelijkheid van de scheepswerf. En Pirrie was de directeur.

De kantverkoopster

Haar naam weten we niet. Ze heeft haar handel uitgesteld. Vrijwel zeker is dit op het dek eerste klas. De aanwezigheid van de scheepsdirecteur duidt hier op, want bekend is dat je als eerste-klas-passagier niet naar de derde klasse ging als je er niets te zoeken had. Bovendien was met de kantverkoop hier het meeste te verdienen. Zou zij mee uitgevaren zijn? Of is ze een van die handelaars die op het schip mochten verkopen tijdens het verblijf in de haven? De passagierslijst van deze reis is bewaard gebleven. Hierop worden niet alleen naam, adres en woonplaats vermeld, maar ook het beroep van alle opvarenden. Zo weten we dat er geen kantverkoopster mee uitgevaren is. We kunnen zo goed als zeker concluderen dat ze naar huis is gegaan, voordat het schip vertrok. En toen zij de slechte tijding hoorde? Zal zij niet aan de kopers of koopsters gedacht hebben? Deftig geklede dames die kant van hun echtgenoot kregen? Ook zij was in het ongewisse over hun lot. En het verkochte kant? Zal ze daaraan gedacht hebben? Dat en dat werkstuk, vrijwel zeker ligt het nu op de bodem van de oceaan. Het is zo menselijk zo'n gedachte.

Bronnen

- Bruggeman, M., Kant in Europa, een historisch overzicht vanaf het ontstaan van de kant tot aan het interbellum. (Brugge, 1997)
- Coene, J., Kantlexicon. (z.p., 2018, 12e uitgave, 2dln)
- Eamshaw, P., Kant herkennen. (De Bilt, 1985)
- De Kaper-Van Aalst, T., Schatgraven. (Kantbrief 1-2020)
- De Groot, E.P., Titanic. (z.p., 1996)

Carrickmacross-kant. Foto: Wikipedia

Iers kant. Foto: Femmy Florijn-Hoefnagel

Queenstown, kantverkoopster Titanic, Iers kant. Foto: Francis Browne